

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 24 ได้ระบุการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ซึ่งธรรมชาติของนักเรียนแต่ละคนมีลักษณะและความแตกต่างกันในหลายๆ ด้าน อาทิ เชาว์ปัญญา ความถนัด ความสามารถ บุคลิกภาพ ความสนใจในการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ จึงควรคำนึงถึงเอกลักษณ์ของบุคคลจัดให้สอดคล้องกับลักษณะของเด็กเป็นรายบุคคลโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ควรมีการบูรณาการให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับเชาว์ปัญญาความรู้ต่างๆ ในทุกด้านของผู้เรียนตามสติปัญญาที่มีอยู่ในมนุษย์ทุกคนซึ่งนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 38)

มนุษย์แต่ละคนมีความสามารถในด้านต่างๆ แตกต่างกันไปถึง 8 ด้าน คือ 1) ด้านภาษา (verbal / linguistic intelligence) 2) ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (logical / mathematic intelligence) 3) ด้านมิติสัมพันธ์ (visual / spatial intelligence) 4) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (bodily-kinesthetic intelligence) 5) ด้านดนตรี (musical / rhythmic intelligence) 6) ด้านมนุษยสัมพันธ์ (interpersonal intelligence) 7) ด้านตนหรือการเข้าใจตนเอง (intrapersonal intelligence) และ 8) ด้านรอบรู้เข้าใจธรรมชาติ (naturalist intelligence) (Gardner, 1993, pp. 60-61) บางคนอาจจะมีปัญญาทั้ง 8 ด้านสูงมากทุกด้านแต่บางคนก็อาจจะมีเพียงหนึ่งหรือสองด้านส่วนด้านอื่นไม่สูงนัก โดยปัญญาด้านต่างๆ เป็นเงื่อนไขความสำเร็จที่จะให้เกิดการเรียนรู้ที่แท้จริงเพราะปัญญาแต่ละด้านจะทำงานร่วมกัน ซึ่งการผสมผสานนี้จะก่อให้เกิดรูปแบบการคิดที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544, หน้า 107-108) ดังนั้นทฤษฎีพหุปัญญาแสดงให้เห็นศักยภาพของแต่ละบุคคล และแต่ละคน สามารถจะพัฒนาศักยภาพหรือปัญญาต่างๆ ให้สูงขึ้นได้ ถ้ามีการให้กำลังใจ ฝึกฝนอบรมมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม (มัลลิกา พงศ์ปริตร, 2544, หน้า 19)

การจัดการเรียนการสอนมักจะสอนเน้นความสามารถพิเศษ 2 ด้าน คือ ด้านภาษา (verbal / linguistic intelligence) ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (logical / mathematic intelligence) นักเรียนจึงไม่สามารถพัฒนาศักยภาพของแต่ละคนที่มีอยู่ออกมาได้ โรงเรียนจึงควรพัฒนาให้ ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพที่เขามีอยู่ในตนเองและเมื่อนักเรียนมีปัญหาเด่นด้านใด นักเรียนก็จะ เรียนได้ดีจากปัญหานั้นๆ และสามารถปรับปรุงแก้ไขปัญหาในด้านที่ด้อยที่สุดให้ดีขึ้น โดยครูเป็น ผู้ส่งเสริมปัญหานั้นที่ด้อยของนักเรียนให้มีการพัฒนา (มัลลิกา พงศ์ปริตร, 2544, หน้า 9-10) ฉะนั้นการหาวิธีหรือกระบวนการที่หลากหลายมาใช้เป็นสื่อที่จะดึงความสามารถด้านต่างๆ ของ นักเรียนออกมาเพื่อพัฒนาพหุปัญญาจึงต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะส่งผลถึงเด็กได้พัฒนา เต็มตามศักยภาพและสามารถช่วยเหลือสังคมได้ต่อไปโดยครูผู้สอนต้องศึกษาศักยภาพของนักเรียน เป็นรายบุคคลตามแนวการจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญานักเรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ประกอบการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร (ยุทธนา ปฐมวรชาติ, 2546, หน้า 40)

การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ก่อให้เกิดการแข่งขันทางเทคโนโลยี การสอนโดยมุ่งพัฒนา พหุปัญญาทำให้เกิดการยกระดับความสามารถและการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยจะทำให้ใฝ่สมองของ ผู้เรียนงอกงาม เป็นการเรียนรู้ดีตัวไปชั่วชีวิต (มัลลิกา พงศ์ปริตร, 2544, หน้า 6) ดังนั้น แนว ทางการพัฒนาพหุปัญญา (multiple intelligences) การบูรณาการจึงถือว่าเป็นวิธีการเรียนที่พัฒนา สมองได้ดีกว่าวิธีอื่น เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการในชั้นเรียน ทำให้ ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถทั้ง 8 ด้าน คือ 1) ด้านภาษา 2) ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ 3) ด้าน มิติสัมพันธ์ 4) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว 5) ด้านดนตรี 6) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 7) ด้านตนหรือ การเข้าใจตนเอง 8) ด้านรอบรู้เข้าใจธรรมชาติและบางด้านจนเกิดความสามารถถาวร นำใช้ในชีวิตร ในการประกอบอาชีพและเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพของประเทศ (อารี สันหลวี, 2535, หน้า 103 -104)

การบูรณาการจึงเป็นวิธีการที่มีประโยชน์และเอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ตามธรรมชาติ ของมนุษย์ ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีและถือได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 22-23) มาตรา 23 ได้ระบุถึง วิธีการจัดการศึกษาไว้ว่าให้ใช้ หลักการบูรณาการเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ชุมชน สังคม และศิลปวัฒนธรรมที่ดงามของท้องถิ่น ดังนั้น แนวทางการพัฒนาพหุปัญญา (multiple intelligences) การบูรณาการจึงถือว่าเป็นวิธี การเรียนที่พัฒนาสมองได้ดีกว่าวิธีอื่น เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการใน ชั้นเรียนทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถ 8 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549, หน้า 3)

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการนั้น นับได้ว่าจะสามารถพัฒนาความรู้แบบองค์รวมได้ดี ทั้งที่ยังสามารถเสริมสมองได้ดีกว่าวิธีอื่น (พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์, 2544, หน้า 120) ที่กล่าวว่า ในการจัดกิจกรรมการสอนในวิชาใดๆ ครูผู้สอนควรวางแผนการสอนที่เป็นบูรณาการ เป็นทั้งบูรณาการ เนื้อหาวิชาต่างๆ รวมทั้งบูรณาการพหุปัญญาเพื่อเป็นการจัดการเรียนการสอน ตามสภาพจริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาพหุปัญญาในตัวนักเรียน (พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์, 2544, หน้า 120) โดยเฉพาะการใส่ใจสุขภาพ เป็นเรื่องสำคัญสำหรับนักเรียน จากสถิติของกระทรวงสาธารณสุขพบว่า ปัจจุบันเด็กไทยอายุ 2-18 ปี จำนวน 17.6 ล้านคน เป็นโรคอ้วนมากที่สุด ซึ่งเกิดจากพฤติกรรมการขาดการออกกำลังกาย ชอบนั่งดูทีวี หรือเล่นเกมคอมพิวเตอร์ทั้งวัน และยังมีบริโภคอาหารประเภทขนมกรุบกรอบ น้ำหวาน อาหารสำเร็จรูปเกินความจำเป็น (ทวิสุข พันธุ์เพ็ง, 2546, หน้า 2) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การใส่ใจสุขภาพจะส่งผลให้นักเรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนมีสุขภาพที่ดีและมีชีวิตที่ปลอดภัยจากโรคต่างๆ

ผู้วิจัยจึงเห็นควรพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง ใส่ใจสุขภาพ เพื่อส่งเสริมพหุปัญญา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชมนตรี (ปลื้ม-เชื่อมบุญกุล) จะช่วยให้นักเรียนใส่ใจในสุขภาพและได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้ค้นพบปัญญาแต่ละด้านของนักเรียน และส่งเสริมปัญญาทุกด้าน ดังนั้นกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการจึงนับว่าเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับนโยบายด้านปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน

คำถามการวิจัย

1. กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมพหุปัญญา เรื่อง ใส่ใจสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคุณภาพดีมากหรือไม่
2. เพื่อเปรียบเทียบพหุปัญญาก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมพหุปัญญา เรื่อง ใส่ใจสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมพหุปัญญา เรื่อง ใส่ใจสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีคุณภาพระดับดีมาก

2. เพื่อเปรียบเทียบพหุปัญญาก่อนและหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมพหุปัญญา เรื่อง ใส่ใจสุขภาพ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมุติฐานของการวิจัย

พหุปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชมนตรี (ปลื้ม-เชื้อมบุญกุล) หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมพหุปัญญา เรื่อง ใส่ใจสุขภาพ สูงกว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย-หญิงที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนราชมนตรี (ปลื้ม - เชื้อมบุญกุล) สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวนนักเรียนทั้งหมด 115 คน

2. กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนราชมนตรี (ปลื้ม-เชื้อมบุญกุล) สำนักงานเขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน

3. เนื้อหาที่ใช้สอนประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เรื่อง ใส่ใจสุขภาพ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อส่งเสริมพหุปัญญา ดังนี้

3.1 ขอบเขตเนื้อหาที่ใช้สอน

3.1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง การย่อความรักษ์หัวใจใส่ใจสุขภาพ

3.1.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง ข้อมูลและการจำแนกสุขภาพ

3.1.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง คลอโรฟิลล์เสริมสุขภาพ

3.1.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง สุขภาพกับ

สิ่งแวดล้อม

3.1.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง เกมพิชิตสารเสพติด

3.1.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง ปากร้องสมองคิดกายเคลื่อนไหวใจ

สัมพันธ์

3.1.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง IT กับสุขภาพ

3.1.8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เรื่อง Health

3.2 ขอบเขตของการส่งเสริมพหุปัญญา

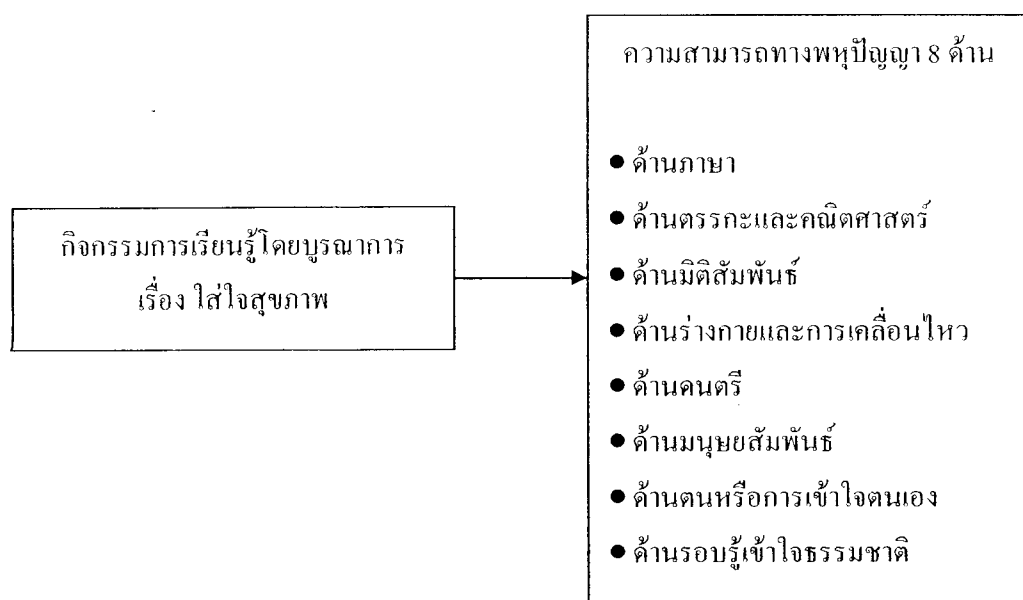
การส่งเสริมพหุปัญญา คือการใช้แบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านปัญญา
ทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

- 3.2.1 ด้านภาษา (verbal / linguistic intelligence)
- 3.2.2 ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (logical / mathematic intelligence)
- 3.2.3 ด้านมิติสัมพันธ์ (visual / spatial intelligence)
- 3.2.4 ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (bodily – kinesthetic intelligence)
- 3.2.5 ด้านดนตรี (musical / rhythmic intelligence)
- 3.2.6 ด้านมนุษยสัมพันธ์ (interpersonal intelligence)
- 3.2.7 ด้านตนหรือการเข้าใจตนเอง (intrapersonal intelligence)
- 3.2.8 ด้านรอบรู้เข้าใจธรรมชาติ (naturalist intelligence)

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556
ตั้งแต่เดือนสิงหาคม-กันยายน 2556 จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยไม่รวม
เวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ แสดงไว้ดังภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การบูรณาการแบบคณะร่วมกันสอนเป็นทีม เป็นลักษณะการสอน โดยครูทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้วางแผนการสอนร่วมกันโดยมุ่งสอนหัวเรื่องเดียวกัน คือ เรื่อง ใฝ่ใจสุขภาพ และต่างคนต่างสอน

การส่งเสริมพหุปัญญา (multiple intelligences) หมายถึง การเสริมสร้างความสามารถ ทางด้านการคิดด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ 8 ด้าน คือ 1) ด้านภาษา 2) ด้านตรรกะ และคณิตศาสตร์ 3) ด้านมิติสัมพันธ์ 4) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว 5) ด้านดนตรี 6) ด้านมนุษยสัมพันธ์ 7) ด้านตนหรือการเข้าใจตนเอง 8) ด้านรอบรู้เข้าใจธรรมชาติ

ปัญญาด้านภาษา (verbal / linguistic intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ ภาษาด้วยการอ่าน วิเคราะห์เนื้อเรื่อง เพื่อนำมาย่อความและนำเสนอหน้าชั้นเรียนได้อย่าง คล่องแคล่ว

ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (logical / mathematic intelligence) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูล การแก้ปัญหา การใช้เหตุผล การสื่อสาร การนำเสนอการ เชื่อมโยงความรู้ต่างๆ ทางคณิตศาสตร์อย่างมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ (visual / spatial intelligence) หมายถึง ความสามารถในการ วาดรูปทรง วาดภาพตามจินตนาการ ได้อย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (bodily -- kinesthetic intelligence) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรม เกมแบบสลับ ได้อย่างคล่องแคล่วและถูกต้องตามกติกา

ปัญญาด้านดนตรี (musical / rhythmic intelligence) หมายถึง ความสามารถในการ ร้องเพลงและทำท่าทางประกอบเพลง ได้ถูกต้องตามจังหวะ

ปัญญาด้านมนุษยสัมพันธ์ (interpersonal intelligence) หมายถึง ความสามารถในการ ทำกิจกรรมกลุ่ม และการสัมภาษณ์เพื่อน เรื่อง โรค อาหารที่มีประโยชน์ และไม่มีประโยชน์

ปัญญาด้านตนหรือการเข้าใจตนเอง (intrapersonal intelligence) หมายถึง ความสามารถ ในการตั้งใจทำงาน ใฝ่ใจต่อสิ่งที่ทำ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง และกล้าแสดงออก

ปัญญาด้านความรอบรู้และเข้าใจธรรมชาติ (naturalist intelligence) หมายถึง ความสามารถ ในการบอกลักษณะการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บอกประโยชน์และ โทษของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสุขภาพ

ประโยชน์ที่ได้รับ

เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนในการส่งเสริมความถนัดของผู้เรียนแต่ละคน
อย่างเต็มตามศักยภาพ